

Det var en gang

Historien om 18 hull og en spesiell trafikkork

Har du noen ganger lurt på hvorfor 18 hull ble standarden, eller hvorfor det er dobbeltgreener på The Old Course? Svaret på begge spørsmål henger nøye sammen.

TEKST: JENS N. ENGELSTAD

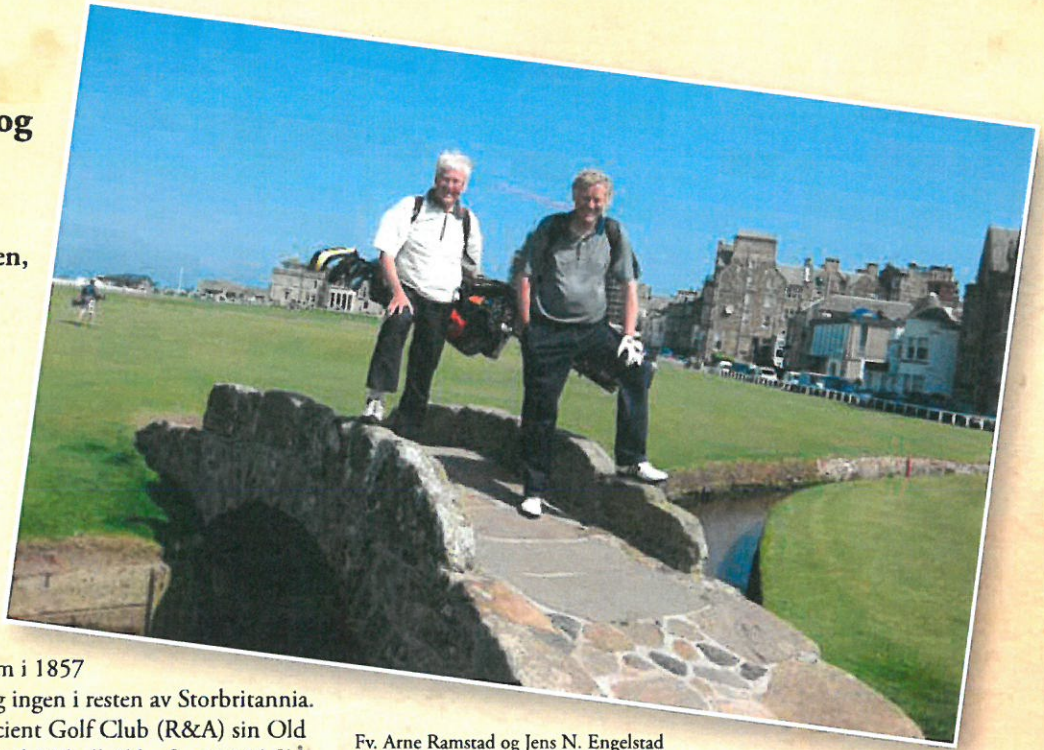
Historisk sett var antall hull på baner i Skottland i all hovedsak avhengig av det tilgjengelige terrengs beskaffenhet og størrelse. Svært få av banene hadde plass til 18 hull, ja faktisk var det så sent som i 1857

kun én 18-hulls bane i Skottland og ingen i resten av Storbritannia. Det var nettopp The Royal and Ancient Golf Club (R&A) sin Old Course som i 1764 gikk over fra 22 til 18 hull. Ikke før i 1864 fikk Storbritannia sin andre 18-hulls bane, denne gangen Westward Ho i England som ble utvidet til 18 hull og samtidig endret navnet til Royal North Devon Golf Club.

Antall hull var helt til annen halvdel av 1800-tallet ikke ansett som det vesentligste krav til en god golfbane. Derimot var de viktigste parametere fra starten kvaliteten på gresset og bunkerne, mens også greenene ble viktigere etter hvert som slike faktisk ble etablert som egne finklippet områder slik vi kjenner dem i dag. Tidligere spilte man ut på neste hull fra et punkt innenfor én køllelengde fra siste hull/flagg, noe senere fra mellom én og fire køllelengder og endelig ble det, som nå, laget eget teested noe lenger unna siste hull. For øvrig kan nevnes at første gang «putting green» i det hele tatt er nevnt i noen regler var i 1812.

Tilgjengelig terreng viste seg fort å bli en betydelig større begrensning i Skottland enn i England. Allerede i 1890 var det derfor flere 18-hulls baner i England enn i Skottland (31 v. 28). Så sent som i 1871 hadde ideen om at 18 hull skulle være den aksepterte standarden, ikke festnet seg. Dette viste seg bl.a. ettersom Royal North Devon Golf Club bygget om sin bane til en 20-hulls bane i 1873. Dette ble imidlertid reversert allerede i 1874 nettopp fordi årsmøtet da hadde et bevisst ønske om å etterligne R&A. Først i 1882 var det totalt flere 9 og 18 hulls baner i Storbritannia og Irland enn alle andre hullkonfigurasjoner (41 v 30), og denne trenden bare forsterket seg årene etter. Det var først rundt 1890 at 18 hull befestet seg som det normale. 9-hulls baner var det imidlertid fortsatt mange av, bl.a. ettersom plassmangel fortsatt ofte var et problem, men også den gang ble nok disse fra tid til annen spilt over to runder à 9 hull, ofte fra to forskjellige tee-steder.

St. Andrews ble tidlig sentral i alle golfers bevissthet som byen der golf var alfa og omega, ikke minst fordi mange oppfattet byen og R&A som ett og det samme. I 1850-årene ble byen hausset opp, og beskrevet i pressen som alt fra «the Metropolis of Golfdom» i 1858, til «the Home of Golf» i 1867. Det var ikke bare pressen og golfskribenter som omtalte St. Andrews slik, byen manifesterte seg også i aller høyeste grad på den måten i vanlige golfers bevissthet.

Fv. Arne Ramstad og Jens N. Engelstad på den kjente Swilken Bridge.

Kronen på verket ble bokstavelig talt satt da Edward, Prince of Wales, sa ja til å bli R&As Captain of Golf i 1863. På denne tiden ble dessuten R&A mer og mer anerkjent som idrettens styrende klubb i Storbritannia og Irland. R&A var dessuten sentrale i utviklingen av golfregler og i å arrangere de største og viktigste golfturneringer.

Det første Open Championship ble i 1860 spilt over tre runder med 12 hull på Prestwick som den gangen hadde 12 hull, nettopp for at den skulle tilsvare to runder på 18 hull. Takket være St. Andrews og R&A ble konkurranser etter 1860 mer og mer spilt med runder på 18 hull. Det var for øvrig neppe andre baner enn R&A og Royal North Devon Golf Club som hadde 18 hull før 1864.

Også R&A var i en viss grad begrenset av terrenget, men mest var det på grunn av tett i tett med nesten 2 meter høye gulltornbusker på begge sider av banen. Dette resulterte i at banen var meget smal og greenene små. Golfere på front 9 møtte ofte golfere på vei tilbake på back 9, noe som til tider skapte «trafikkork» når alle møtende skulle putte i samme hull. I 1856 ble det vedtatt å bruke £25 på å forbedre greenene, gresskvaliteten og bunkerne. Uten at det var eksplisitt nevnt i vedtaket, men kun under «etc.», ble to hull laget i hver green med unntak av det første og siste hullet, med hvite flagg på de første 9 og røde flagg på de siste 9. To hull på disse greenene var altså underordnet de andre tiltakene og ikke et bevisst valg for fremtiden.

I 1866 startet R&A på en rekke forbedringer av banen. En av forbedringene var utvidelse av banen ved at gulltorn og annen vegetasjon på begge sider av banen ble fjernet og banen utvidet mot nord-øst og syd-vest. I 1875 var arbeidet ferdig og greenene utvidet, men R&A beholdt da, meget bevisst, dobbelthullene. Og siden har banen vært slik.

Jeg takker R&A, St. Andrews for tillatelsen til å benytte meg av informasjon fra Peter N. Lewis sin bok, *Why are there eighteen holes?*